

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. március 24.
(OR. en)

7582/22

UK 55

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. március 24.
Címzett:	Jeppé TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2022) 126 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK Az Európai Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Európai Unió, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtásáról és alkalmazásáról 2021. január 1. – 2021. december 31.

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 126 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2022) 126 final

Brüsszel, 2022.3.24.
COM(2022) 126 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az Európai Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Európai Unió, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtásáról és alkalmazásáról

2021. január 1. – 2021. december 31.

Az Európai Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Európai Unió, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtásáról és alkalmazásáról

2021. január 1. – 2021. december 31.

Tartalom

1. Bevezetés	3
2. Intézményi keretek.....	4
3. Végrehajtási eszközök és vitarendezés	5
4. Árukereskedelem	6
5. Szolgáltatások és beruházások, digitális kereskedelem, szellemi tulajdon és kis- és közép vállalkozások.....	10
6. Energia.....	14
7. A nyílt és tisztességes versenyt és a fenntartható fejlődést elősegítő egyenlő versenyfeltételek	14
7.1. Munkaügyi és szociális normák, környezet és éghajlat, fenntartható fejlődés	15
7.2. A támogatások ellenőrzése	16
8. Közlekedés.....	17
9. Halászat	18
10. A szociális biztonsági rendszerek koordinálása.....	18
11. Bűnüldözési együttműködés és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés	19
12. Részvétel az uniós programokban.....	19
13. Következtetések	20

1. Bevezetés

Az egyrészt az Európai Unió (EU) és az Európai Atomenergia-közösség, és másrészt Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága (Egyesült Királyság) közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodást¹ 2020. december 30-án írták alá. A megállapodás 2021. január 1-jén ideiglenesen hatályba lépett. Miután lezárult a megerősítési folyamat az EU-ban és az Egyesült Királyságban, a megállapodás 2021. május 1-jén hivatalosan hatályba lépett.

A kereskedelmi és együttműködési megállapodás megteremti a felek közötti kapcsolatok átfogó alapját több területen, többek között a kereskedelem, a közlekedés, a halászat, a bűnüldözési együttműködés és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés, a tematikus együttműködés és az uniós programokban való részvétel területén. A megállapodást a nyílt és tisztességes versenyt, a fenntartható fejlődést és az alapvető jogok tiszteletben tartását biztosító rendelkezések, valamint a kormányzásra és vitarendezésre vonatkozó megállapodások támasztják alá.

A nem uniós országokkal kötött uniós szabadkereskedelmi megállapodások közül a kereskedelmi és együttműködési megállapodás egyedülálló abban az értelemben, hogy azt egy korábbi uniós tagállammal kötötték. Ennek eredményeként a kereskedelmi és együttműködési megállapodás által meghatározott kereskedelmi és együttműködési feltételek korlátozottabbak lettek, mint azok, amelyek 2020 végéig, azaz a kilépésről rendelkező megállapodásban² meghatározott átmeneti időszak lejártáig fennálltak. Ez elkerülhetetlen következménye annak, hogy az Egyesült Királyság kilép az EU vámuniójából és az egységes piacról.

Az EU stabil és pozitív kapcsolatot szándékozik kialakítani az Egyesült Királysággal. Bár jelentős előrelépés történt a kereskedelmi és együttműködési megállapodásban meghatározott együttműködési struktúrák kialakítása terén, néhány kihívás továbbra is fennáll. Az Egyesült Királysággal való szélesebb körű kapcsolatrendszer tekintetében továbbra is fennállnak nehézségek, különösen az Írországról/Észak-Írországról szóló jegyzőkönyvnek a kilépésről rendelkező megállapodás keretében történő végrehajtásával kapcsolatban.

Ez az első jelentés a kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtásáról és alkalmazásáról, a 2021. április 29-i (EU) 2021/689 tanácsi határozat 2. cikkének (4) bekezdésében előírtak szerint³. A jelentés bemutatja a kereskedelmi és együttműködési megállapodás hatálya alá tartozó több terület aktuális helyzetét a megállapodás alkalmazásának első évében. A jelentés arra is törekszik, hogy a kereskedelmi és

¹ Kereskedelmi és együttműködési megállapodás egyrészt az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, és másrészt Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága között (HL L 149., 2021.4.30., 10. o.) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:22021A0430\(04\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:22021A0430(04)&from=EN)

² Megállapodás Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről (2019/C 384 I/01) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:12019W/TXT\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:12019W/TXT(02)&from=EN)

³ A Tanács (EU) 2021/689 határozata (2021. április 29.) az egyrészt az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, és másrészt Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodásnak, valamint az Európai Unió és Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti, a minősített adatok cseréjére és védelmére vonatkozó biztonsági eljárásokról szóló megállapodásnak az Unió nevében történő megkötéséről (HL L 149/2) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021D0689&from=HU>

együttműködési megállapodás hatását adatok segítségével számszerűsítse, amennyiben ilyen adatok rendelkezésre állnak.

2. Intézményi keretek

A kereskedelmi és együttműködési megállapodás létrehozta saját intézményi keretét végrehajtásának felügyelete és megkönnyítése érdekében. Ezt a struktúrát 2021-ben sikeresen létrehozták, és mostanra már teljes mértékben működőképes.

A kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtását politikai szinten felügyelő partnerségi tanács először 2021. június 9-én ülésezett. A felek megvitatták többek között a halászat, a munkavállalási vízumdíjakkal kapcsolatos megkülönböztetésmentesség, a bűnüldözési és igazságügyi együttműködés, valamint az Egyesült Királyság uniós programokban való részvételének kérdését⁴. Az együttes nyilatkozatról azonban nem sikerült megállapodni, mivel az Egyesült Királyság nem volt hajlandó a kilépésről rendelkező megállapodás teljes körű végrehajtására a szilárd jövőbeli kapcsolat előfeltételként hivatkozni⁵.

2021-ben valamennyi, a partnerségi tanácsot a kereskedelmi és együttműködési megállapodás hatálya alá tartozó kérdésekben segítő közös szerv ülésezett, ideértve a kereskedelmi partnerségi bizottságot és az e bizottság munkáját meghatározott területeken támogató alábbi 11 kereskedelmi szakbizottságot:

- a szociális biztonsági rendszerek koordinálásával foglalkozó szakbizottság (2021. július 6.),
- az energiaügyi szakbizottság (2021. július 14.),
- a halászati szakbizottság (2021. július 20. és október 27.),
- az állat- és növényegészségügyi intézkedésekkel foglalkozó kereskedelmi szakbizottság (2021. szeptember 22–23.),
- a vámügyi együttműködéssel és a származási szabályokkal foglalkozó kereskedelmi szakbizottság (2021. október 7.),
- az árukkal foglalkozó kereskedelmi szakbizottság (2021. október 8.),
- a szolgáltatásokkal, beruházásokkal és digitális kereskedelemmel foglalkozó kereskedelmi szakbizottság (2021. október 11.),
- a közbeszerzéssel foglalkozó kereskedelmi szakbizottság (2021. október 12.),
- a nyílt és tisztességes versenyt lehetővé tévő egyenlő versenyfeltételekkel és a fenntartható fejlődéssel foglalkozó kereskedelmi szakbizottság (2021. október 12.),
- a szellemi tulajdonnal foglalkozó kereskedelmi szakbizottság (2021. október 13.),
- a szabályozási együttműködéssel foglalkozó kereskedelmi szakbizottság (2021. október 13.),

⁴ A partnerségi tanács és a bizottságok üléseinek napirendjei és jegyzőkönyvei itt találhatóak: https://ec.europa.eu/info/strategy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement_en

⁵ Az Európai Bizottság nyilatkozata a partnerségi tanács első ülését követően: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/20210609_unilateral_pc_statement_002_final.pdf

- a légi közlekedési szakbizottság (2021. október 14.),
- a kereskedelem technikai akadályaival foglalkozó kereskedelmi szakbizottság (2021. október 15.),
- a bűnüldözési és igazságügyi együttműködési szakbizottság (2021. október 19.),
- a kereskedelmi partnerségi bizottság (2021. november 16.),
- a repülésbiztonsággal foglalkozó szakbizottság (2021. november 23.),
- a közúti közlekedéssel foglalkozó szakbizottság (2021. november 24.),
- a héával kapcsolatos közigazgatási együttműködéssel, valamint az adók, vámok és illetékek behajtásával foglalkozó kereskedelmi szakbizottság (2021. december 15.), valamint
- az uniós programokban való részvétellel foglalkozó szakbizottság (2021. december 21.).

Az elfogadott megállapodásokkal összhangban az EU-t ezeken az üléseken az Európai Bizottság képviselte, míg az EU nevében képviselendő álláspontokat egyeztették a Tanáccsal. A tagállamok képviselői az uniós küldöttség részeként csatlakoztak az ülésekhez. Az Európai Parlamentet tájékoztatták a közös szervek tevékenységéről.

Lépéseket tettek az EU és az Egyesült Királyság közötti parlamenti együttműködés kialakítása érdekében is. A felek megállapodtak abban, hogy a kereskedelmi és együttműködési megállapodásban létrehozott parlamenti partnerségi közgyűlés (a továbbiakban: a közgyűlés) az Európai Parlament 35 képviselőjéből, valamint az Egyesült Királyság parlamentjének 35 képviselőjéből fog állni. A közgyűlésbe delegált uniós küldöttséget 2021 októberében hagyták jóvá⁶. A közgyűlés 2022-ben kezdi meg munkáját.

Megkezdődött a civil társadalomnak a kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtásába való bevonásának folyamata is. A Bizottság és az Egyesült Királyság nem hivatalosan elfogadta a civil társadalmi fórumra vonatkozó operatív iránymutatásokat. Ezeket az iránymutatásokat a partnerségi tanácsnak jóvá kell hagynia ahhoz, hogy a civil társadalmi fórum megkezdhesse munkáját⁷. Létrehozták továbbá az EU belső tanácsadó csoportját, hogy lehetővé váljon a szélesebb körű párbeszéd a kereskedelmi és együttműködési megállapodás hatálya alá tartozó kérdésekben. A belső tanácsadó csoportot az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság segíti, amely koordinálja az üléseket és fenntartja a kapcsolatot a civil társadalmi partnerekkel. A belső tanácsadó csoport első ülésére 2021. november 25-én került sor⁸.

3. Végrehajtási eszközök és vitarendezés

A tagállamok kérésére a Bizottság központi pontot⁹ hozott létre, amely lehetővé teszi, hogy az érdekelt felek nyilvántartásba vegyék a kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtásával kapcsolatos panaszait. A vállalkozások, a nem kormányzati szervezetek, a

⁶ Lásd: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0398_EN.pdf

⁷ A civil társadalmi fórum üléseire vonatkozó információk az alábbi honlapon lesznek elérhetők: <https://trade.ec.europa.eu/dialogue/index.cfm>

⁸ <https://www.eesc.europa.eu/en/tags/international-trade?page=1>

⁹ https://ec.europa.eu/assets/sg/complaint_eu_uk_tca/complaints_en/

munkáltatók, a szakszervezetek és az EU lakossága első belépési pontként használhatja ezt a rendszert a kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtásával kapcsolatos problémák bejelentésére. A központi pont kapcsolódik a Bizottság által kidolgozott meglévő eszközökhöz, például a kereskedelemmel kapcsolatos panaszok nyilvántartásba vételére szolgáló egyablakos ügyintézési ponthoz, ideértve a piacra jutással kapcsolatos kérdéseket, az egyenlő versenyfeltételeket vagy a fenntartható fejlődést. Ezen eszközök azt tükrözik, hogy a Bizottság fokozott erőfeszítéseket tesz nemzetközi megállapodásai betartatásának és végrehajtásának megerősítésére.

Továbbá, a végrehajtási intézkedések kezdeményezése érdekében a Bizottság javaslatokat¹⁰ tett az egyoldalú és végrehajtási intézkedések elfogadásának szabályozására, amelyek a kereskedelmi és együttműködési megállapodás megkötéséről szóló (EU) 2021/689 tanácsi határozatban¹¹ előírt felhatalmazás helyébe lépnének.

2021-ben egyik fél sem kért konzultációt vagy választottbíróóság létrehozását a kereskedelmi és együttműködési megállapodás vitarendezési szabályai alapján. E szabályok végrehajtásának részeként az EU 2021. december 14-én hivatalosan javaslatot tett olyan személyekre, akik hajlandók és alkalmasak arra, hogy a választottbíróóság tagjaként szolgáljanak¹².

4. Árukereskedelem

Az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyság és az EU saját szabályozási rendszerrel rendelkező két külön vámterületre és két külön áru piacra vált szét, ami elkerülhetetlenül kereskedelmi akadályokat teremt.

Bár a kereskedelmi és együttműködési megállapodás vámok és kvóták nélküli kereskedelmet ír elő a felek közötti összes behozatal tekintetében, a súrlódásmentes árukereskedelem megszűnt, és újra megjelentek a nem vámjellegű akadályok. 2021-től az Egyesült Királyságból az EU-ba irányuló valamennyi kivitel vámeljárásoknak és ellenőrzéseknek van alávetve. Az agrár-élelmiszeripari szállítmányokhoz egészségügyi bizonyítványokat kell csatolni, és a tagállamok határállomásain egészségügyi és növényegészségügyi (a továbbiakban: SPS) ellenőrzéseket kell végezni. Emellett valamennyi árunak különböző szabályoknak és szabályozási intézkedéseknek kell megfelelnie, mivel a kölcsönös elismerés elve már nem alkalmazandó.

¹⁰ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás, valamint az egyrészt az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, és másrészt Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtása és érvényesítése terén az Uniót megillető jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról (COM(2022) 89); valamint Javaslat – A Tanács rendelete az egyrészt az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, és másrészt Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtása terén a Közösséget megillető jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról (COM(2022) 100).

¹¹ A Tanács (EU) 2021/689 határozata (2021. április 29.) az egyrészt az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, és másrészt Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodásnak, valamint az Európai Unió és Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti, a minősített adatok cseréjére és védelmére vonatkozó biztonsági eljárásokról szóló megállapodásnak az Unió nevében történő megkötéséről (HL L 149/2) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021D0689&from=HU>

¹² https://ec.europa.eu/info/system/files/ares_20217728182_letter_from_vice-president_sefcovic_to_the_united_kingdom_minister_of_state_lord_frost_signed.pdf

Ezenkívül a két fél közötti kereskedelemben az áruknak meg kell felelniük a kereskedelmi és együttműködési megállapodásban megállapított származási szabályoknak, amennyiben ezeket 0 %-os vámteher mellett preferenciális elbánásban kívánják részesíteni. Az áru származásának bizonyítása nehézkes lehet, különösen akkor, ha a vállalkozások több országból szereznek be összetevőket. A preferenciális elbánás alkalmazásának megkönnyítése érdekében a Bizottság egy átmeneti időszakot megállapító jogszabályt¹³ fogadott el. Az átmeneti időszak során az uniós exportőrök a beszállítói nyilatkozatok alapján származásmegjelölő nyilatkozatot adhatnak ki, még teljes dokumentáció hiányában is, feltéve, hogy azt legkésőbb 2021 végéig benyújtják. 2022-től a származásmegjelölő nyilatkozatok kiállítására egységes követelmények alkalmazandók. Az Egyesült Királyságból származó uniós behozatal tekintetében az áruk több mint 80 %-a részesült preferenciális elbánásban. A Bizottság a tagállamokkal együtt biztosítja a származási szabályok helyes végrehajtását, valamint iránymutatást és magyarázatokat nyújt a vámhatóságoknak és a vállalkozásoknak.

A származó árukra kivetett vámok hiánya ellenére a vállalkozások széles körben számoltak be az ellátási láncok zavarairól. Az uniós vállalkozások nehézségei megfelelnek annak, ami várható volt, nevezetesen:

- a kettős szabályozási rendszernek és a további alaki követelményeknek való megfelelés miatt megnövekedett költségek,
- az új eljárási követelmények miatt a határon bekövetkező késések, valamint
- a változó behozatali szabályoknak való megfeleléssel járó nehézségek.

A Bizottság mindent megtett annak érdekében, hogy segítse a tagállamokat és az uniós vállalkozásokat az új környezetben való eligazodásban. Például, amikor az SPS-követelmények tekintetében 2021 elején felmerültek bizonyos problémák, a Bizottság azonnal kiadott egy, az SPS-szabályok helyes alkalmazásáról szóló iránymutatást. A vámügyek területén a származási szabályokról és egyéb vámügyekkel kapcsolatos kérdésekről szóló iránymutatást tettek közzé, ellenőrző listákkal és egyéb vonatkozó információkkal együtt¹⁴. Ennek köszönhetően az év előrehaladtával mindkét területen jelentősen csökkent a problémák száma. Az Egyesült Királyság a maga részéről ismét elhalasztotta az EU-ból származó behozatalra vonatkozó vám- és SPS-követelmények 2021-ben történő végrehajtását. Ezen alaki követelmények végrehajtása 2022 januárjában kezdődött, és 2022 októberéig a határműködési modellben meghatározott szakaszos megközelítés alapján kerül bevezetésre. Alkalmazásuk kihívást jelenthet az uniós exportőrök és a tagállamok számára az új eljárások logisztikai hatása miatt, különösen azért, mert az áruk uniós kikötőkből az Egyesült Királyságba való szállítása előtt be kell nyújtani az előírt nyilatkozatokat és igazoló dokumentumokat, valamint azért, mert az Egyesült Királyság összetett informatikai rendszert hozott létre.

A Bizottság szoros kapcsolatban áll a tagállamokkal annak biztosítása érdekében, hogy közigazgatásuk és vállalkozásaik megfelelően felkészültek legyenek. A vonatkozó információk a Bizottság honlapján is elérhetők¹⁵. Az SPS-követelmények hatálya alá tartozó

¹³ A Bizottság (EU) 2020/2254 végrehajtási rendelete (2020. december 29.) a származásmegjelölő nyilatkozatoknak az átmeneti időszak alatt az Egyesült Királyságba irányuló preferenciális kivitel céljából beszállítói nyilatkozatok alapján történő kiállításáról (HL L 446/1) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020R2254&from=HU>

¹⁴ https://ec.europa.eu/taxation_customs/customs-4/international-affairs/third-countries/united-kingdom_hu

¹⁵ https://ec.europa.eu/taxation_customs/customs-4/international-affairs/third-countries/united-kingdom/new-import-formalities-bring-goods-eu-uk-1-january-2022_hu

árak kereskedelmének megkönnyítése érdekében a Nagy-Britanniába irányuló kivitelhez szükséges elektronikus egészségügyi bizonyítványmintákat valamennyi tagállam rendelkezésére bocsátották, és a Bizottság megbeszéléseket folytatott az Egyesült Királyság hatóságaival azok elfogadásáról.

Bár még túl korai lenne értékelni az Egyesült Királyság uniós egységes piacról való kilépésének teljes gazdasági hatását, a legfrissebb adatok azt mutatják, hogy az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelmi forgalom az átmeneti időszak végét követő kezdeti visszaesést követően 2021-ben részben stabilizálódott. A kereskedelmi forgalom szintje azonban alacsonyabban maradt, mint 2019-ben és azt megelőzően.

Ami az árukereskedelmet illeti, az Eurostat 2021-ben 146 milliárd EUR-ra becsüli az Egyesült Királyságból származó uniós behozatalt, ami jelentős csökkenést jelent mind 2020-hoz (-13,6 %), mind 2019-hez (-24,8 %) képest. Az Egyesült Királyságba irányuló uniós export a becslések szerint 283 milliárd EUR-t tesz ki, ami 2020-hoz képest 1,9 %-os növekedést jelent, de még mindig 11,4 %-kal elmarad a 2019-ben regisztrált szinttől.

Az 1. táblázat azt mutatja, hogy az EU egyéb partnereivel folytatott árubehozatal és -kivitel egyaránt meredeken emelkedett 2021-ben 2020-hoz képest (+27 %, illetve +14,6 %), és meghaladta a világjárvány előtti, 2019-es szintet (12,5 % a behozatal és 4,7 % a kivitel tekintetében), míg az Egyesült Királysággal folytatott kereskedelem még mindig messze elmarad a világjárvány előtti szinttől.

A kétoldalú kereskedelem jelentős részét kitevő gépek és szállítóeszközök különösen érintve voltak. Az Egyesült Királyságból származó uniós behozatal ebben az ágazatban 2021-ben 26,2 %-kal csökkent 2020-hoz képest, és 37,9 %-kal 2019-hez képest. Az uniós export 2021-ben 2020-hoz képest 3,1 %-kal, 2019-hez képest pedig 20,5 %-kal csökkent. Abszolút értékben a gépek és szállítóeszközök terén az Egyesült Királysággal folytatott uniós behozatal és kivitel 2021-ben több mint 52 milliárd EUR-val maradt el a 2019-ben regisztrált szinttől¹⁶.

¹⁶ Az Egyesült Királysággal folytatott uniós kereskedelmet mérő statisztikákat 2021. január 1-jével jelentős változás érte, amikor az EU-n belüli kereskedelem mérésére használt felmérésen alapuló statisztikákat a származási országot, nem pedig a feladási országot mérő vámalapú statisztikák váltották fel. Valószínű, hogy az Egyesült Királysággal folytatott uniós kereskedelemben bekövetkezett veszteségeket (részben) ellensúlyozta az egyéb nem uniós országokkal folytatott kereskedelemben bekövetkezett nyereség. Ebben a szakaszban nem lehet számszerűsíteni ezt a statisztikai hatást.

1. táblázat: Az EU-27 2021. évi árukereskedelme partnerek és SITC-ágazatok szerint, az előző évekhez képest

	Uniós import 2021 millió EUR	% -os változás az alábbihoz képest:		Uniós export 2021 millió EUR	% -os változás az alábbihoz képest:	
		2020	2019		2020	2019
EU-27 kereskedelme partnerek szerint		ÖSSZESEN Valamennyi termék				
UK	146 025	-13,6	-24,8	283 589	1,9	-11,4
EU-27-en kívül (Egyesült Királyság kivételével)	1 965 514	27,0	12,5	1 896 887	14,6	4,7
EU-27 kereskedelme SITC-ágazatok szerint						
		Partner: Egyesült Királyság				
0 – Élelmiszer és élő állat	9 444	-26,8	-31,5	31 716	-4,5	-3,9
1 – Ital és dohány	2 637	-9,8	-23,5	6 269	5,1	7,3
2 – Nem étkezési célú nyersanyag (fűtőanyag kivételével)	4 349	34,1	22,9	9 535	53,9	55,3
3 – Ásványi tüzelőanyagok, kenőanyagok és kapcsolódó anyagok	20 913	37,8	-6,5	10 775	92,6	6,9
4 – Állati és növényi olaj, zsír és viasz	451	-21,4	-6,3	1 034	2,6	9,7
5 – Vegyi áru és hasonló termék	26 286	-20,8	-20,6	45 316	2,8	-6,8
6 – Feldolgozott termék (főként anyaga szerinti csoportosításban)	16 274	-0,3	-11,9	35 604	11,8	-1,7
7 – Gépek és szállítóeszközök	42 823	-26,2	-37,9	102 872	-3,1	-20,5
8 – Különféle feldolgozott termék	13 917	-36,0	-44,3	33 592	-8,3	-22,1
9 – A SITC-ben máshol fel nem tüntetett termék és ügylet	8 931	83,0	72,7	6 877	-9,6	1,3
EU-27 kereskedelme SITC-ágazatok szerint						
		Partner: EU-27-en kívül (Egyesült Királyság kivételével)				
0 – Élelmiszer és élő állat	98 296	8,2	5,1	103 475	5,9	12,2
1 – Ital és dohány	6 599	4,2	-3,1	34 035	15,5	6,7
2 – Nem étkezési célú nyersanyag (fűtőanyag kivételével)	87 727	34,3	29,5	53 542	32,2	26,8
3 – Ásványi tüzelőanyagok, kenőanyagok és kapcsolódó anyagok	359 916	74,6	5,6	93 312	59,5	-0,1
4 – Állati és növényi olaj, zsír és viasz	13 458	27,2	48,7	6 642	20,0	32,9
5 – Vegyi áru és hasonló termék	244 176	22,1	20,9	410 917	12,0	14,7
6 – Feldolgozott termék (főként anyaga szerinti csoportosításban)	222 081	26,8	24,0	203 994	18,4	5,8
7 – Gépek és szállítóeszközök	627 878	18,5	10,3	727 950	11,3	-1,9
8 – Különféle feldolgozott termék	272 572	17,8	8,2	223 366	16,7	4,4
9 – A SITC-ben máshol fel nem tüntetett termék és ügylet	32 811	1,2	24,9	39 655	2,1	-1,3

Forrás: Eurostat EXT_ST_EU27_2020SITC 2022. február 18.

5. Szolgáltatások és beruházások, digitális kereskedelem, szellemi tulajdon és kis- és középvállalkozások

Az átmeneti időszak lejártával megszűnt a személyek szabad mozgása, valamint a szolgáltatásnyújtás, tőkemozgás és letelepedés szabadsága, ami jelentős változást eredményezett abban, hogy a két fél szolgáltatói hogyan férhetnek hozzá egymás piacaihoz. A szolgáltatásnyújtás, amelyre most már a nem uniós országra vonatkozó szabályok érvényesek, nagyobb kihívást jelent. A szolgáltatásokat nyújtani kívánó vállalkozások vagy a másik fél területén letelepedni kívánó befektetők új szabályozási és adminisztratív akadályokkal szembesülnek. Például a székhely szerinti ország engedélyei már nem érvényesek a fogadó országban, a szakmai képesítések elismerése nem annyira egyszerű, mint az EU-n belül, és bevándorlási szabályokat kell alkalmazni. Az egyesült királyságbeli szolgáltatók és befektetők tekintetében a 27 tagállam mindegyikében eltérő szabályok alkalmazandók.

Bár a kereskedelmi és együttműködési megállapodás tartalmaz bizonyos rendelkezéseket a hozzáférési akadályok mérséklésére, például a befektetők és a szolgáltatók gazdasági szükségességének vizsgálatához hasonló mennyiségi korlátozásokat tiltó vagy a szakmai képesítések elismerésének lehetőségét biztosító rendelkezéseket¹⁷, a kereskedelmi és együttműködési megállapodás keretrendszere nem hasonlítható a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás egységes piacon belüli szabadságához. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás rendelkezik továbbá a digitális kereskedelem megkönnyítéséről és a szellemi tulajdon védelmére vonatkozó megerősített normákról, valamint a vonatkozó közbeszerzési piacokhoz való hozzáférésre vonatkozó szabályokról.

A 2021 első három negyedévére vonatkozó adatok azt mutatják, hogy a szolgáltatások kereskedelmének volumene még nem tért vissza a világjárvány előtti szintre. A 2. táblázat azt mutatja, hogy a 2020 első kilenc hónapjához viszonyított fellendülés ellenére az EU Egyesült Királyságból és többi kereskedelmi partnerétől származó behozatala jóval alacsonyabb, mint 2019 azonos időszakában: 9,3%-kal alacsonyabb az Egyesült Királyság és 8%-kal alacsonyabb a világ többi része esetében. A 2021 első három negyedévére vonatkozó uniós exportot 2019 azonos időszakával összehasonlítva a csökkenés jelentősebb az Egyesült Királyság esetében (-13,2%), mint az EU többi kereskedelmi partnere esetében (-4,8%).

Az utazási ágazat az egyik leginkább érintett ágazat, amely 2020-hoz képest nem mutatja a fellendülés jeleit. Az EU behozatala és kivitele mind az Egyesült Királysággal, mind a többi uniós kereskedelmi partnerrel 2021 első kilenc hónapjában még mindig messze elmarad a 2019-es év azonos időszakának szintjétől.

A közlekedési szolgáltatások és az építőipari szolgáltatások kereskedelme, valamint a szellemi termék használatának díja is súlyosan érintett, de ez főként az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelemre vonatkozik, míg az EU és a többi kereskedelmi partner közötti kereskedelem szintje jelenleg már meghaladja a 2019 első kilenc hónapjában regisztrált szintet. Ez az Egyesült Királyság EU-ból való kilépésének hatását jelzi.

A Bizottság 2021 folyamán arra összpontosította erőfeszítéseit, hogy leküzdje a kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtásával kapcsolatos akadályokat. Például sikerült

¹⁷ A két fél szakmai testületei felkérhetik a partnerségi tanácsot, hogy hagyja jóvá az elismerést ágazatukban.

tisztázni az Egyesült Királyság bevándorlási szabályait az alvállalkozók azon jogára vonatkozóan, hogy az ország területén telepítési és karbantartási szolgáltatásokat végezzenek.

A Bizottság a maga részéről eleget tett a kereskedelmi és együttműködési megállapodás szerinti átláthatósági kötelezettségeknek. A természetes személyek által nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó információk jelenleg nyilvánosan hozzáférhetők. A Bizottság eleget tett azon kötelezettségének is, hogy a kkv-kra vonatkozó információkat tartalmazó nyilvános weboldalt hozzon létre¹⁸.

A Bizottság továbbra is nyomon fogja követni a kereskedelmi és együttműködési megállapodás végrehajtását a szolgáltatások és beruházások, a digitális kereskedelem, a szellemi tulajdon, a közbeszerzés és a kkv-k területén, és ragaszkodni fog a kereskedelmi és együttműködési megállapodás betartásához. A Bizottság nyomon fogja követni az Egyesült Királyság illetékes hatóságaival a közbeszerzésre vonatkozó jövőbeli jogszabályokat¹⁹, ami aggályokat vetett fel az uniós érdekeltek körében. A Bizottság továbbra is szorosan figyelemmel fogja kísérni az Egyesült Királyságban zajló egyéb, a kereskedelmi és együttműködési megállapodás hatálya alá tartozó kérdéseket érintő jogalkotási fejlemények hatását.

¹⁸ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>

¹⁹ Lásd: <https://www.gov.uk/government/consultations/green-paper-transforming-public-procurement/outcome/transforming-public-procurement-government-response-to-consultation>

2. táblázat: Az EU-27 szolgáltatáskereskedelme 2021 első 9 hónapjában partnerek és szolgáltatási ágazatok szerint, az előző évek azonos időszakához képest

	Uniós import	<i>%-os változás az alábbihoz képest:</i>		Uniós export	<i>%-os változás az alábbihoz képest:</i>	
	2021. jan–szept. millió EUR	2020	2019	2021. jan–szept. millió EUR	2020	2019
EU-27 kereskedelme partnerek szerint		ÖSSZESEN Valamennyi szolgáltatás				
UK	114 858	3,9	-9,3	143 253	6,4	-13,2
EU-27-en kívül (Egyesült Királyság kivételével)	499 174	-4,4	-8,0	574 356	12,3	-4,8
EU-27 kereskedelme szolgáltatási ágazatok szerint		Partner: Egyesült Királyság				
A mások tulajdonában lévő fizikai inputokon végzett feldolgozási szolgáltatások	1 349	1,8	-8,7	3 721	-3,1	-2,9
Máshová nem sorolt karbantartási és javítási szolgáltatások	1 414	-6,2	-27,6	1 792	-19,5	-24,9
Közlekedés	9 101	-7,9	-27,4	15 534	4,0	-24,9
Utazás	3 934	-33,0	-71,9	9 912	-9,7	-70,2
Építőipar	1 339	-5,6	-51,4	1 599	-12,8	-57,7
Biztosítási és nyugdíjszolgáltatások	6 342	25,4	37,8	8 487	35,4	55,8
Pénzügyi szolgáltatások	20 121	22,8	19,8	22 693	12,1	11,9
Szellemi termék használatának máshová nem sorolt díja	9 061	4,0	-21,8	7 267	8,6	-8,4
Távközlési és számítástechnikai szolgáltatások, információszolgáltatás	14 181	2,9	8,3	27 357	9,7	14,7
Egyéb üzleti szolgáltatások	44 670	4,0	2,5	38 337	4,8	1,8
Személyes, kulturális és szórakoztatási szolgáltatások	2 990	4,4	-11,5	2 798	15,8	8,1
Máshová nem sorolt kormányzati áruk és szolgáltatások	258	-55,6	-64,5	822	13,2	13,5
Be nem sorolt szolgáltatások	101	-39,4	-27,4	2 936	-1,0	13,3
EU-27 kereskedelme szolgáltatási ágazatok szerint		Partner: EU-27-en kívül (Egyesült Királyság kivételével)				
A mások tulajdonában lévő fizikai inputokon végzett feldolgozási szolgáltatások	11 556	10,5	14,5	16 907	12,4	8,5
Máshová nem sorolt karbantartási és javítási szolgáltatások	8 427	-8,4	-17,3	11 019	-0,9	-11,1
Közlekedés	96 165	20,4	1,8	126 803	31,8	8,0
Utazás	26 230	-11,3	-63,6	32 400	-4,5	-66,4
Építőipar	2 371	1,3	-0,3	5 205	-16,5	-28,3
Biztosítási és nyugdíjszolgáltatások	12 707	18,4	20,6	11 094	-0,4	3,1
Pénzügyi szolgáltatások	38 530	22,7	32,9	42 347	11,3	13,5
Szellemi termék használatának máshová nem sorolt díja	104 010	21,6	38,4	51 547	-1,8	1,4

Távközlési és számítástechnikai szolgáltatások, információs szolgáltatás	43 818	11,6	8,2	119 666	22,0	22,1
Egyéb üzleti szolgáltatások	148 391	-31,3	-21,8	140 995	4,8	-1,2
Személyes, kulturális és szórakoztatási szolgáltatások	4 779	-2,2	-12,6	7 318	5,9	-0,5
Máshová nem sorolt kormányzati áruk és szolgáltatások	1 984	-11,9	-14,1	3 738	-18,3	-15,3
Be nem sorolt szolgáltatások	208	-52,8	-50,0	5 319	72,8	63,2

Forrás: Eurostat. Az Európai Unió és az euróövezet fizetési mérlege – negyedéves adatok (BPM6) – adatok lehívásának időpontja: 2022. február 18.

6. Energia

Az átmeneti időszak lejártával az Egyesült Királyság többé már nem vesz részt az EU egységes energiapiacában, ideértve annak irányítását és kereskedelmi megállapodásait. Bár a kereskedelmi és együttműködési megállapodás rendelkezéseket állapít meg az energiaáramlás megkönnyítése érdekében, a kereskedelmi folyamatok összetettebbé váltak.

A kereskedelmi és együttműködési megállapodás lehetővé teszi, hogy az EU és az Egyesült Királyság közötti villamosenergia-forgalomra vonatkozóan különleges kereskedelmi megállapodásokat dolgozzanak ki. Első lépésként mindkét fél villamosenergia-átviteli rendszerek üzemeltetőit arra kérték, hogy készítsenek költség-haszon elemzést. A 2021 májusában közösen benyújtott elemzés azonban nem hozott kielégítő eredményeket, és többek között a piacbefolyásolás és piaci zavar komoly kockázatára utaltak. A Bizottság dolgozik az e kötelezettség végrehajtására vonatkozó lehetőségeken és alternatívákon.

A kereskedelmi és együttműködési megállapodás rendelkezik a megújuló tengeri energia fejlesztése terén megvalósuló együttműködésről is, aminek kulcsszerepet kell játszania abban, hogy mindkét fél elérje az üvegházhatásúgáz-kibocsátásra vonatkozó nettó nulla célértékeket. Az északi tengerek melletti országok energetikai együttműködésére építve 2021-ben tárgyalások kezdődtek azzal a céllal, hogy egyetértési megállapodást írjanak alá a tengeri hálózatok fejlesztésével és az északi-tengeri régió nagy megújulóenergia-potenciáljával kapcsolatos technikai megbeszélések különleges fórumának létrehozásáról.

7. A nyílt és tisztességes versenyt és a fenntartható fejlődést elősegítő egyenlő versenyfeltételek

Az EU és az Egyesült Királyság a kereskedelmi és együttműködési megállapodásban abban állapodtak meg, hogy a kereskedelemhez és a beruházásokhoz a nyílt és tisztességes versenyt és a fenntartható fejlődést biztosító feltételekre van szükség. E tekintetben az (EU) 2021/689 tanácsi határozat 2. cikkének (4) bekezdésében előírtaknak megfelelően nyomon kell követni és jelenteni kell az Egyesült Királyság támogatások ellenőrzésére, adózásra, munkaügyi és szociális normákra, továbbá a környezetre és az éghajlatra vonatkozó jogszabályaiban bekövetkezett releváns fejleményeket.

A Bizottság e fejlemények nyomon követése érdekében a szolgálatai és a tagállamok által összegyűjtött információkra, az uniós érdekelt felektől származó adatokra, a nemzetközi és többoldalú fórumok keretében fennálló formális és informális kapcsolatokra, valamint a kereskedelmi és együttműködési megállapodás keretében létrehozott szakbizottságokra támaszkodik. A Bizottság emellett szorosan nyomon követi a szabályozási változások alakulását, elemezve az agytrösztök, vállalkozások, nem kormányzati szervezetek, a média és egyéb érdekelt felek jelentéseit. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás által létrehozott egyablakos ügyintézési pont²⁰ is információkkal látja el a Bizottságot elemzéseikhez.

²⁰ Az egyablakos ügyintézési pont a központi kapcsolattartó pont azon uniós székhelyű érdekelt felek számára, amelyek a piacra jutással kapcsolatos kérdések, a nyílt és tisztességes verseny, illetve a kereskedelemmel és fenntartható fejlődéssel vagy az általános vámkedvezmény-rendszer rendszerszintű kötelezettségvállalásainak be nem tartása tekintetében kívánnak panaszt benyújtani. További információk az alábbi honlapon érhetők el: <https://ec.europa.eu/trade/trade-policy-and-you/contacts/chief-trade-enforcement-officer/>

7.1. Munkaügyi és szociális normák, környezet és éghajlat, fenntartható fejlődés

Az EU-ból való kilépését követően az Egyesült Királyság a „*jogszabályaink ellenőrzésének visszaállítása*” célkitűzés részeként széles körű szabályozási reformot jelentett be, valamint nyilvános konzultációt indított a minőségi jogalkotás keretének reformjára vonatkozóan²¹.

A munka- és szociálpolitika terén az Egyesült Királyság kormánya bejelentette, hogy a foglalkoztatási jogok tekintetében egységes végrehajtó szervezet kíván létrehozni, amelynek feladata a munkaügyi törvények központi felügyelete lesz²². A Bizottság szorosan figyelemmel kíséri ezt a jogalkotási fejleményt, különös tekintettel a szerv végrehajtási szerepének ellátásához szükséges hatáskörökre és erőforrásokra. A törvény hatálybalépését követően a Bizottság szorosan nyomon fogja követni, hogy a kereskedelmi és együttműködési megállapodásban előírtaknak megfelelően hatékonyan végrehajtják-e a munkaügyi és szociális normákat. A Bizottság és az Egyesült Királyság a nyílt és tisztességes versenyt lehetővé tévő egyenlő versenyfeltételekkel és a fenntartható fejlődéssel foglalkozó szaktbizottság első ülésén megvitatta e kérdést, és mindkét fél egyetértett a munkavállalói jogok hatékony végrehajtásának fontosságában.

Az Egyesült Királyság továbbá elfogadta a 2021. évi környezetvédelmi törvényt²³, amely felállította a Környezetvédelmi Hivatalt és rendelkezett a hulladékra, biológiai sokféleségre, levegőminőségre, vízre és megőrzésére vonatkozóan. E tekintetben a Bizottság továbbá nyomon fogja követni, hogy a Hivatal elegendő hatáskörrel és erőforrással rendelkezik-e a környezetvédelmi szabályoknak a kereskedelmi és együttműködési megállapodásban foglalt követelményeknek megfelelő, hatékony érvényesítéséhez. A Bizottság ezen kívül figyelmet fog fordítani a környezetvédelmi kötelezettségvállalások hatékony végrehajtására a törvény és az azt követő másodlagos jogszabályok elfogadását követően.

A vegyipari ágazatot szabályozó uniós szabályokat az ország EU-ból való kilépéséből eredő néhány kiigazítással 2021-ben beépítették az Egyesült Királyság belső jogába²⁴. A Bizottság szorosan nyomon követi az Egyesült Királyságnak a vegyi anyagok korlátozására, engedélyezésére és regisztrálására vonatkozó megközelítését, hogy biztosítsa a kereskedelmi és együttműködési megállapodás vonatkozó kötelezettségeinek való megfelelést.

Az éghajlatvédelem terén az Egyesült Királyság saját kibocsátáskereskedelmi rendszert vezetett be²⁵. A rendszer az energiaigényes iparágakra, a villamosenergia-termelési ágazatra és a légi közlekedésre vonatkozik. A rendszer a tüzelőanyagok létesítményekben történő elégetésével járó tevékenységekre terjed ki. A légi közlekedésben a rendszer az Egyesült Királyságon belüli, valamint a Gibráltárra és az Európai Gazdasági Térségbe irányuló járatokra vonatkozik. Az Egyesült Királyság 2021 májusa óta árveréseket szervez a kibocsátási egységek kereskedelmével kapcsolatban. Az elszámolóárak eddig az uniós árakhoz hasonló vagy azoknál magasabb szinten voltak.

²¹ A kulcsfontosságú ágazatok szabályozási reformjának bejelentése:

<https://www.gov.uk/government/publications/brexit-opportunities-regulatory-reforms>

²²https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/991751/sing-le-enforcement-body-consultation-govt-response.pdf

²³ <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2021/30/contents/enacted>

²⁴ <https://www.hse.gov.uk/reach/index.htm>

²⁵ <https://www.gov.uk/government/publications/participating-in-the-uk-ets/participating-in-the-uk-ets>

Az Európai Szociális Charta 18. cikkének (2) bekezdése²⁶ megköveteli az Egyesült Királyságtól, hogy csökkentse vagy megszüntesse a külföldi munkások vagy munkaadók által fizetendő illetékeket, ideértve a munkavállalással kapcsolatos vízumdíjakat is. A közelmúltig az Egyesült Királyság 55 GBP összegű kedvezményt alkalmazott a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumdíjakra az 1961-ben aláírásra bocsátott chartát jóváhagyó államokból érkező valamennyi munkavállaló esetében. 2020 decemberében az Egyesült Királyság bejelentette, hogy 2021-től a kedvezmény nem vonatkozik öt uniós tagállam állampolgáira.²⁷ 2021 júliusában az Egyesült Királyság értesítést küldött azon szándékáról, hogy fel kívánja mondani az Európai Szociális Charta 18. cikkének (2) bekezdését. 2021 szeptemberében az Egyesült Királyság úgy határozott, hogy 2022 februárjától valamennyi uniós polgár vonatkozásában megszünteti a vízumdíjkedvezményt. A Bizottság felvetette ezt a kérdést a partnerségi tanács és a nyílt és tisztességes versenyt lehetővé tévő egyenlő versenyfeltételekkel és a fenntartható fejlődéssel foglalkozó szakbizottság ülésein. Csalódottságának adott hangot amiatt, hogy az Egyesült Királyság nem terjesztette ki a vízumdíjkedvezményt az érintett öt uniós tagállam állampolgáira, hanem úgy döntött, hogy ehelyett teljes egészében megszünteti a kedvezményt.

7.2. A támogatások ellenőrzése

2021 júniusában az Egyesült Királyság kormánya előterjesztett egy, a támogatások ellenőrzéséről szóló törvényjavaslatot²⁸, amelynek célja a támogatások jövőbeli felügyeletére vonatkozó jogi keret létrehozása. A törvényjavaslat anyagi jogi és végrehajtási szabályokat ír elő.

Ami az anyagi jogi szabályokat illeti, a törvényjavaslat rendelkezik a támogatás fogalmának meghatározásáról, valamint egy sor általános és egyedi támogatási elvről, amelyek a kereskedelmi és együttműködési megállapodásban lefektetett elveken, valamint az átláthatóságra vonatkozó rendelkezéseken alapulnak.

A végrehajtás tekintetében a törvényjavaslat a fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság keretében létrehoz egy támogatási egységet, amely egy független, támogatásellenőrzési hatáskörrel rendelkező szerv szerepét tölti be. A törvényjavaslat egy utólagos támogatási ellenőrzési rendszert ír elő, amely rendelkezik néhány előzetes elemmel is. A versenyügyi fellebbviteli bíróság jogellenes támogatás nyújtása esetén visszafizetési felszólítást adhat ki. Várható, hogy további végrehajtási szabályokat és iránymutatásokat adnak ki. A Bizottság továbbra is nyomon követi a fejleményeket.

A Bizottság megvizsgálja továbbá a megújuló energiaforrások támogatására irányuló támogatásokat az Egyesült Királyság „különbözeti ügyletek” rendszere keretében²⁹. A Bizottság aggodalmát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy az ellátási láncra vonatkozó kérdőívben szerepel az „*egyesült királyságbeli tartalom százalékos aránya*” kérdés. A Bizottság felvetette ezt a kérdést az árukkal foglalkozó kereskedelmi szakbizottság és a nyílt és tisztességes versenyt lehetővé tévő egyenlő versenyfeltételekkel és a fenntartható

²⁶ Az Európai Szociális Charta az Európa Tanács keretében kötött szerződés, amelyet 1961-ben bocsátottak aláírásra, és eredetileg 1965-ben lépett hatályba. A Chartát 1996-ban felülvizsgálták. A felülvizsgált Charta 1999-ben lépett hatályba:

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168048b059>

²⁷ Bulgária, Észtország, Litvánia, Románia és Szlovénia.

²⁸ <https://www.gov.uk/government/collections/subsidy-control-bill>

²⁹ <https://www.gov.uk/government/publications/contracts-for-difference/contract-for-difference>

fejlődéssel foglalkozó kereskedelmi szakbizottság, valamint a kereskedelmi partnerségi bizottság ülésein. A Bizottság felkérte az Egyesült Királyságot, hogy távolítsa el a helyi tartalomra vonatkozó információkat a kérdőívől, és igazítsa ki a támogathatósági kritériumok pontosítását, valamint adjon ki további iránymutatást annak megerősítésére, hogy az egyesült királyságbeli tartalomra vonatkozó kérdést eltávolították, és azt semmilyen módon – még a végrehajtási szakaszban – sem pontozzák, gyakorlatilag megszüntetve a hely szerepét.

Az Egyesült Királyság nyolc szabadkikötő létrehozását javasolta³⁰, amelyek közül kettő 2021-ben kezdte meg működését olyan egyedi szabályokkal, mint a közvetlen adóintézkedések (pl. adókedvezmények), egyszerűsített vámeljáráások vagy a kereskedelmet és a beruházásokat elősegítő támogatások. A Bizottság továbbra is nyomon követi ezek létrehozását, és vizsgálja, hogy megfelelnek-e a kereskedelmi és együttműködési megállapodásban foglalt, egyenlő versenyfeltételekről szóló rendelkezéseknek, különös tekintettel a támogatásokkal és az adózással kapcsolatos rendelkezésekre.

8. Közlekedés

Az átmeneti időszak lejártával az Egyesült Királyság már nem részesül az EU egységes közlekedési piacának előnyeiből. Bár a kereskedelmi és együttműködési megállapodás rendelkezik az EU és az Egyesült Királyság közötti összeköttetést fenntartó szabályokról, a fuvarozók hozzáférési jogai – különösen a légi és közúti közlekedésben – jóval elmaradnak az EU egységes piacon elérhető jogoktól. Például az Egyesült Királyság légitársaságai már nem nyújthatnak rendszeres légi közlekedési szolgáltatásokat a tagállamok között.

A felek által a légi és közúti közlekedésben elfogadott kölcsönös jogokat a kereskedelmi és együttműködési megállapodás hatálybalépésekor azonnal alkalmazni kezdték, és mindaddig problémamentesen működtek.

A kereskedelmi és együttműködési megállapodás azt is lehetővé teszi, hogy a tagállamok és az Egyesült Királyság az úgynevezett „ötödik szabadságjogok” keretében kétoldalú megállapodásokat kössenek a kizárólag áru fuvarozási célú légi közlekedési szolgáltatásokra vonatkozóan³¹. Az (EU) 2021/689 tanácsi határozat 6. cikkében foglalt engedélyek alapján a következő tagállamok értesítették 2021 végéig a Bizottságot az Egyesült Királysággal kötött megállapodásairól: Luxemburg, Málta, Franciaország, Szlovákia, Németország, Észtország, Cseh Köztársaság, Finnország, Belgium, Svédország, Dánia, Bulgária, Magyarország, Lettország, Hollandia, Írország, Ciprus, Görögország és Litvánia.

A területükön tervezett légi járművek, hajtóművek és légcsavarok légi alkalmassági ellenőrzése, valamint a kapcsolódó tanúsítási eljárások tekintetében 2021-ben 15 hitelesítésre került sor, amelyek főként kiegészítő típusalkalmassági bizonyítványokból vagy a meglévő tervek módosításából álltak. Ezek közül 13 hitelesítést az EU Repülésbiztonsági Ügynöksége, kettőt pedig az Egyesült Királyság polgári légi közlekedési hatósága adott ki.

³⁰ <https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainers/trade-freeports-free-zones>

³¹ Az egyik állam által egy másik államnak a menetrend szerinti nemzetközi légi járatok tekintetében biztosított jog vagy kiváltság, hogy az első állam területén harmadik államból érkező vagy oda irányuló forgalmat leállítsa vagy átvegye.

9. Halászat

Az átmeneti időszak lejártával az Egyesült Királyság már nem vesz részt az EU közös halászati politikájában. Bár a kereskedelmi és együttműködési megállapodás rendelkezik az egyes felek vizeihez való kölcsönös hozzáférésről, valamint a kiigazítási időszak alatt az Egyesült Királyság koronafüggőségeinek vizeihez való hozzáférésre vonatkozó különös szabályokról, a halászati feltételek mindkét fél halászai esetében jelentősen megváltoztak.

A Bizottság az uniós halászflootta nagy része számára biztosította az Egyesült Királyság és koronafüggőségeinek vizeihez való hozzáférést. Ugyanakkor az EU kisebb és helyettesítésre szánt hajói számára továbbra is nehéz hozzáférést biztosítani az Egyesült Királyság felségvizeihez (6–12 mérföld) és a Csatorna-szigetek vizeihez. Bár jelentős előrelépés történt, az év végéig számos, e vizekhez hozzáférni kívánó hajó nem kapott engedélyt. A Bizottság az érintett tagállamokkal együtt megvizsgálja valamennyi meg nem adott engedélykérelem körülményeit.

A felek a kereskedelmi és együttműködési megállapodás 496. cikkének (3) bekezdésében előírtaknak megfelelően valamennyi új gazdálkodási intézkedésről is értesítést küldtek. A halászati szaktanácsadó dolgozza majd ki az ilyen értesítésekre vonatkozó, kölcsönösen elfogadható határidőket és eljárásokat.

Az EU és az Egyesült Királyság továbbá éves konzultációkat tartott a közös állománnyal való gazdálkodásról. 2021 júniusában megállapodás született a 2021. évi teljes kifogható mennyiségekről. 2021 decemberében megállapodás született a 2022. évi teljes kifogható mennyiségekről.

10. A szociális biztonsági rendszerek koordinálása

Az átmeneti időszak lejártával a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó uniós mechanizmusokat többé nem alkalmazzák az Egyesült Királyságban. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás korlátozza a negatív hatásokat azáltal, hogy védi az EU és az Egyesült Királyság között 2021. január 1-je után mozgó személyek szociális biztonsági jogait. E célból lehetővé teszi a legtöbb szociális ellátás koordinálását.

A szociális biztonság területén folytatott együttműködés jól haladt 2021-ben. Nem azonosítottak strukturális problémákat a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló jegyzőkönyv kereskedelmi és együttműködési megállapodás keretében való végrehajtásával kapcsolatban. Emellett a szociális biztonsági rendszerek koordinálásával foglalkozó szaktanácsadó módosításokat fogadott el a jegyzőkönyv mellékleteiben annak megerősítése érdekében, hogy a tagállamok továbbra is lehetővé teszik, hogy az Egyesült Királyságba vagy az Egyesült Királyságból kiküldött munkavállalók meghatározott feltételek mellett a küldő állam szociális biztonsági jogszabályainak hatálya alá tartozzanak.

11. Bűnüldözési együttműködés és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés

Az átmeneti időszak lejártával megváltoztak az EU és az Egyesült Királyság között a bűnüldözési együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén folytatott együttműködésre vonatkozó rendelkezések. A kölcsönös elismerésen alapuló mechanizmusokat például a kölcsönös jogsegély váltotta fel. Az Egyesült Királyság ezen kívül már nem tagja az uniós bűnüldöző hatóságoknak, és korlátozott mértékben vagy egyáltalán nem fér hozzá az uniós adatbázisokhoz. Bár a kereskedelmi és együttműködési

megállapodás rendelkezik a felek közötti együttműködésről, az ilyen együttműködésre most már nem uniós országgént kerül sor.

2021-ben folytatódott az operatív együttműködés az Europollal és az Eurojusttal, bár nem uniós országgént és kétoldalú megállapodások alapján. Ennek érdekében az Europollal 2021. szeptember 27-én együttműködési kapcsolatokat létrehozó munka- és igazgatási megállapodást, az Eurojusttal 2021. december 20-án munkamegállapodást írtak alá.

Az együttműködési megállapodások végrehajtását a kereskedelmi és együttműködési megállapodás keretében felügyelő büntetőügyi és igazságügyi együttműködési szakbizottság meghosszabbította az Egyesült Királyság DNS- és ujjlenyomat-kapcsolatainak előzetes értékelésére vonatkozó átmeneti időszakot³². Ez az átmeneti időszak 2022. június 30. után nem hosszabbítható meg, amely időpontig az Egyesült Királyság kapcsolatait értékelni kell.

A kereskedelmi és együttműködési megállapodás előírja az Egyesült Királyság számára, hogy törölje az utasok adott országból való távozását követően az utas-nyilvántartási adatállomány adatait, kivéve, ha a kockázatértékelés szerint szükség van ezen adatok megőrzésére. Az Egyesült Királyságnak engedélyezték, hogy a kereskedelmi és együttműködési megállapodás hatálybalépését követő egyéves átmeneti időszakra, bizonyos technikai kiigazítások végrehajtásáig eltérjen ettől a kötelezettségtől. Az átmeneti időszak 2021. december 31-én járt volna le. A partnerségi tanács azonban 2021. december 21-én, miután megvizsgálta az Egyesült Királyság által az adatok törlésének lehetővé tétele érdekében tett biztosítékokról és intézkedésekről benyújtott információkat, valamint igénybe véve a kereskedelmi és együttműködési megállapodás 552. cikkének (13) bekezdése szerinti felhatalmazást, úgy döntött, hogy a különleges körülményekre tekintettel további egy évvel meghosszabbítja az átmeneti időszakot³³.

12. Részvétel az uniós programokban

Az EU-ból való kilépés következtében az Egyesült Királyság elvesztette az uniós programokhoz való hozzáférést, ideértve azok finanszírozási és cserelehetőségeit. Például az ország felsőoktatási intézményeinek hallgatói továbbá nem jogosultak részt venni az Erasmus+ keretében megvalósuló csereprogramban.

Bár a kereskedelmi és együttműködési megállapodás lehetővé teszi az Egyesült Királyság számára, hogy társult nem uniós országgént részt vegyen bizonyos uniós programokban, az ilyen részvételhez kétoldalú jegyzőkönyveket és pénzügyi hozzájárulásokat szükséges jóváhagyni. Ezeket a jegyzőkönyveket 2021-ben nem fogadták el.

Ezek elfogadásáig az egyesült királyságbeli jogalanyokra olyan átmeneti rendelkezések vonatkoznak, amelyek lehetővé teszik, hogy jelentkezzenek a Horizont Európa keretében meghirdetett pályázati felhívásokra, és átéssenek az értékelési eljárásokon.

³² Az EU és az Egyesült Királyság között kötött kereskedelmi és együttműködési megállapodás 8. cikke (1) bekezdésének r) pontja által létrehozott szakbizottság 1/2021. sz. határozata (2021. szeptember 28.) a kereskedelmi és együttműködési megállapodás 540. cikke (3) bekezdésében említett azon időszak meghosszabbításáról, amelynek során a DNS-profilokat és a daktiloszkópiai adatokat ki lehet cserélni az Egyesült Királysággal.

³³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:22021D2323&from=HU>

Emlékeztetni kell arra, hogy a Horizont Európáról szóló rendelet³⁴ értelmében a nem társult, nem uniós országok jogalanyai jogosultak a Horizont Európa keretprogram projektjeiben részt venni anélkül, hogy uniós finanszírozásban részesülnének. Ezekben az esetekben a harmadik országbeli jogalanyoknak más forrásokból kell pénzügyi támogatást szerezniük.

13. Következtetések

A kereskedelmi és együttműködési megállapodás példátlanul széles körű alkalmazási köre és a kereskedelmi eljárásokat egyszerűsítő intézkedései ellenére a kereskedelmi és együttműködési megállapodás nem helyettesíti, és soha nem is volt hivatott helyettesíteni az uniós tagságot.

Az árukereskedelem tekintetében a kereskedelmi és együttműködési megállapodás nem szünteti meg a vámeljárasokat és -ellenőrzéseket, illetve a vámok eltörléséből származó előnyök kihasználásához szükséges származási szabályok alkalmazását, vagy a szabályozási eltérésekből eredő nem vámjellegű akadályokat. A szolgáltatások tekintetében a kereskedelmi és együttműködési megállapodás által kínált rugalmasság távolról sem hasonlítható össze azzal a könnyedséggel, amely mellett a szolgáltatások az EU egységes piacán nyújthatók. Ugyanez igaz a kereskedelmi és együttműködési megállapodás által lefedett összes többi uniós szakpolitikai területre is, a közlekedéstől és az energiától kezdve a halászaton át a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésig. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás ellenére az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelem és együttműködés összetettebbé vált és nagyobb kihívást jelent, mint az Egyesült Királyság uniós tagságának idején.

Mivel a brexit az EU és az Egyesült Királyság közötti szabályozási összehangolás végét jelenti, a folyamatban lévő és jövőbeli jogalkotási fejlemények függvényében alakul majd a kereskedelmi és együttműködési megállapodás hatékony végrehajtása. Ezért létfontosságú az Egyesült Királyság szabályozási reformjának folyamatos nyomon követése a kereskedelmi és együttműködési megállapodás hatálya alá tartozó területeken annak biztosítása érdekében, hogy a reform ne ütközzön a kereskedelmi és együttműködési megállapodás rendelkezéseivel, és az uniós vállalkozások ne kerüljenek versenyhátrányba.

Az EU stabil és pozitív kapcsolatot szándékozik fenntartani az Egyesült Királysággal, amely továbbra is jelentős kereskedelmi partnere. A jövőbeli kapcsolat minősége azonban nagymértékben függ attól, hogy az Egyesült Királyság milyen mértékben tartja be a kereskedelmi és együttműködési megállapodásban és a kilépésről rendelkező megállapodásban vállalt kötelezettségeit.

³⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/695 rendelete (2021. április 28.) a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170/1) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0695&from=EN>